

Anders Møyner Eid Hohle
anders@eidsalm.no

Deres referanse
Vår referanse
Saksbehandler
Avdeling

2017/2829-2 433.0 AAB
Alexandra Abrahamson, tlf. 61 26 60 63
Miljøvern avdelingen

Dato 31.05.2017

Utsetting av utenlandske treslag - Tillatelse til planting av douglasgran

Det gis tillatelse til å sette ut douglasgran i på gnr. 54 bnr. 1 i Gran kommune på 25 daa med formål tømmerproduksjon. Nærmere detaljer og vilkår følger av vedtaket, se nedenfor.

Søknaden

Vi viser til søknad av 24. april 2017 om planting av douglasgran, *Pseudotsuga menziesii* (nordlig innlandsvarietet). Området som skal beplantes er lågurt skogsmark med dominans av gran. Formålet er tømmerproduksjon, og bytte av treslag skyldes at vanlig gran er utsatt for vind- og råteskader i dette området. Det søkes om å sette ut 5000 douglasgran-planter på 25 daa på søkers eiendom gnr. 54 bnr. 1 i Gran kommune. Det vil også plantes vanlig gran i bestanden. Det er ikke oppgitt hvor lang tid det vil ta før grana er hogstmoden. Området ligger 200 m ovenfor søkers gard, i hellende, vestvendt terreng med mildt klima og god drenering. Dette er på vestsiden av Brandbukampen, 2,5 km øst for Randsfjorden. Arealet omgis generelt av skog- og jordbrukslandskap med spredt bebyggelse.

Lov og forskrift

Søknaden krever godkjenning fra Fylkesmannen i samsvar med forskrift om utsetting av utenlandske treslag til skogbruksformål, jf. naturmangfoldloven (nml) kap. IV. Alle offentlige vedtak som kan ha virkninger for naturmangfoldet skal vurderes etter de miljørettslige prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12, jf. § 7.

Formålet med forskriften er å hindre at planting av utenlandske treslag gir uheldige konsekvenser for naturmangfoldet. Det er sentralt at planting skjer i tråd med naturmangfoldlovens kapittel II med alminnelige bestemmelsene om bærekraftig bruk, herunder forvaltningsmål for naturtyper, økosystemer og arter, og krav om en generell aktsomhetsplikt for å unngå skade på naturmangfoldet.

Vurdering

Søknaden inneholder den informasjon som trengs for behandling.

Det er i Svartelisten (Fremmede arter i Norge – med norsk svarteliste 2012; utarbeidet av Artsdatabanken) sammenstilt en oversikt over fremmede arter i Norge, inkl. økologiske risikovurderinger av slike arter som reproducerer i norske områder. Douglasgran er satt i kategorien "lav risiko" der blant annet vurderinger omkring spredningspotensial, mulige effekter for økosystemer, og risiko for å bære på parasitter eller patogener ligger til grunn.

Douglasgran har et beplantet skogareal i Norge på kun ca. 2 km², der hovedparten er langs kysten og mest i forsøkssammenheng. Arten begynner normalt å produsere kongler i 25-årsalderen, og krever relativt høy sommervarme for å produsere spiredyktige frø (jf. faktaark fra Artsdatabanken). Arten ansees som invaderende i f.eks. Tyskland. I Norge derimot er det registrert lite spredning. Arten etablerer seg lettest på snauflater. Av økologiske effekter er det beskrevet redusert nedbrytningshastighet i jordsmonn, og en mulig spredningsdistanse på over 1 km ved vind på 10 m/s og nesten 3 km ved 20 m/s (jf. DN utredning 8-2012 om spredning og effekter av fremmede bartrær). Vi går ut fra at søker vil prøve ytterligere andre treslag på sine arealer pga. erfaring med vind- og

råteskader på gran i dette området. Det er tidligere gitt tillatelse og plantet både hybrid- og europalerk på den samme eiendommen, og noen av disse feltene ligger nok så nære (< 1 km) det omsøkte feltet.

Samlet sett har Brandbukampområdet store og varierte naturfaglige kvaliteter hva gjelder vegetasjon og fugl. Ut fra databasene Naturbase fra Miljødirektoratet, Artskart fra Artsdatabanken og Kilden fra Skog og Landskap er det ikke registrert noe spesielt av verdi for naturmangfold på selve arealet som søkes beplantet (unntatt gulspurv som ser ut å være feil plassert på kart). Ellers er en rekke fuglearter registrert forskjellige steder på Brandbukampen. I en radius av 500 m rundt det omsøkte arealet ligger flere MiS-forekomster med framfor alt *rik bakkevegetasjon*. Innenfor 1 km radius ligger også naturtypene *naturbeitemark* og *kalksjø* av verdi "viktig". Spesielt kan nevnes at naturtypen *hagemark* av verdi "svært viktig" (Egge nord) ligger ca. 800 m sør-øst for det omsøkte arealet. Helt inntil og ovenfor, i skråningen opp mot Brandbukampen, det planlagte plantefeltet ligger naturtypen *rik blandningsskog i lavlandet* av verdi «viktig» (Brandbukampen vest). Denne lokaliteten ble også omtalt ved behandlingen av utplanting av hybridlerk i 2013, litt nord for det nå aktuelle feltet. Naturtypen har i etterkant av den behandlingen blitt registrert på nytt og nå fått en noe annerledes avgrensning. Den var tidligere kategorisert som *kalkskog* med verdi "svært viktig". I tillegg ligger det planlagte plantefeltet innenfor det nasjonalt verdifulle kulturlandskapet Tingelstadhøgda-Røykenvika. Vi anser med dette at kunnskapsgrunnlaget om både arten og stedet er godt nok for å kunne behandle søknaden (jf. nml. § 8 med krav om kunnskapsgrunnlag) uten å ta i bruk føre-var-prinsippet (jf. nml. § 9).

Når det gjelder det aktuelle tiltaket foreligger naturlig nok et spredningspotensial da frømodning vil kunne skje før sluttavvirking. Søker har i tidligere saker beskrevet et opplegg med kontroll og oppfølging av eventuell spredning i tilgrensende arealer i en 100-200 m radius med 5-10 års intervaller, med oppstart ti år etter planting. Vi krevde i tillatelsen fra 2013 kontroll og tiltak ved eventuell spredning også inn i den ovennevnte kalkskogen. Vi krevde også at søker sjekket ut lysåpne arealer som kantsoner og andre åpne flater utenfor 200 m sonen. Dette er i tråd med forskriftens krav om aktsomhet, kontroll med spredning og internkontroll (§§ 8 og 10). Slik vil også gjelde for den nå aktuelle plantingen, der søkers internkontroll for spredning vil gjelde for samtlige plantefelt av utenlandske treslag i området. Med tanke på mulige spredningsavstander (> 1 km) av både douglasgran også tidligere plantet lerk, bør det ved konglesetting også undersøkes nærmere sårbare, åpne flater lenger unna plantefeltene. Hvilke disse er i fremtiden må plukkes ut i samråd med Fylkesmannen.

Med tanke på nærheten til flere verdifulle naturtyper, er et vesentlig moment i denne saken Artsdatabankens vurdering av douglasgran til kategorien *lav risiko*. Vi kan ut fra dette ikke se at den omsøkte plantingen vil true naturmangfoldet og bidra til noen vesentlig belastning for økosystemet (jf. nml. § 10). Vi anser også at søknaden oppfyller kravet om bruk av miljøforsvarlige driftsmetoder (jf. nml. § 12). Vi ser likevel en fare for presedensvirkning av et positivt vedtak da det finnes store arealer på Østlandet med tilsvarende forhold. Hvis stedege arter som gran og furu i stor grad blir skiftet ut mot fremmede treslag på grunn av gunstige produksjonsegenskaper vil dette samlet sett kunne få store konsekvenser for økosystemene (jf. nml. § 10). Vi ser derfor et behov for en mer helhetlig vurdering ved eventuelt flere, tilsvarende søknader fremover. Vi er særlig bekymret for at det blir plantet mye fremmede treslag i dette området der det er registrert stort biologisk mangfold.

Jamført med dagens arealbruk, vil plantingen ikke medføre endringer for tilgjengeligheten for friluftsliv. Plantingen vil kunne endre landskapsbildet jamført med tidligere grandominerte skog, men vil også blandes opp med vanlig gran, noe som vil kunne dempe inntrykket av en monokultur av fremmede treslag. Arealet er forholdsvis stort og vil ligge godt synlig fra blant annet veg, og dessuten innenfor det nasjonalt viktige kulturlandskapet. Vi er bekymret for det visuelle inntrykket planting av fremmede treslag kan få i særlig dette området, med Brandbukampen som et markant landskapselement på Hadeland. Likevel mener vi at plantingen ligger innenfor det som kan aksepteres av samlet belastning på landskapsbildet i dette området (jf. nml. § 10). Vi ser heller ingen fare for en uheldig presedensvirkning av et positivt vedtak for andre steder/søknader med lignende forutsetninger (jf. nml. § 10).

Hvis douglasgrana sprer seg utenfor plantefeltet, må tiltakshaver samrå seg med Fylkesmannen og deretter eventuelt fjerne skuddene/plantene hvis de ansees å kunne bli en trussel mot naturmangfoldet, og hindre videre spredning (jf. nml. § 11, dvs. krav om at kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver, samt forskriftens § 8 om varslingsplikt som utløses for eksempel hvis trær har spredd seg utenfor utsettingsstedet). Dette gjelder også i tilfelle det blir oppdaget spredning utover ovenfor beskrevne kontrollsoner der den omsøkte plantingen kan antas å være kilden til forekomsten.

Ved et eventuelt skifte av eier plikter søker/grunneier å informere ny grunneier om tillatelsen, jf. forskriften § 9, som dermed plikter å etterkomme vilkårene i tillatelsen.

Vedtak

Fylkesmannen gir tillatelse til Anders Møyner Eid Hohle til å plante inntil 5000 douglasgran (*Pseudotsuga menziesii*) for tømmerproduksjon på gnr. 54 bnr. 1 i Gran kommune på totalt 25 daa slik inntegnet på kart i søknaden av 24. april 2017. Følgende vilkår gjelder:

- Tiltakshaver plikter å begrense spredning av douglasgran fra utsettingsområdet. Spredning innen egen eiendom må fjernes av tiltakshaver. Ved spredning til andre eiendommer må søker om mulig innhente grunneiers samtykke og deretter fjerne plantene. Hvis eier av annen eiendom ikke tillater fjerning, må dette meldes til Fylkesmannen.
- Ved en eventuell overdragelse av eiendom må ny grunneier informeres om tillatelsen og vilkårene som er satt.
- Det skal ikke settes igjen trær (livsløpstrær) av douglasgran for naturlig foryngelse når bestanden hogges (forskriftens § 8).
- Virksomheten/søker skal ha internkontroll (forskriftens § 10). Internkontroll er ordninger som sikrer at søker og eventuelt ansatte har kunnskap om reglene i forskriften, og rutiner som sikrer at forskrift og vilkår blir overholdt. Internkontroll skal vises til ansvarlig myndighet ved forespørsel. For kontroll av spesielt sårbare arealer langt unna plantefeltet må Fylkesmannen kontaktes når det blir aktuelt.
- Utplantingen må være fullført innen fem år, dvs. 2021 ut.

Tillatelsen gjelder forutsatt at dette tiltaket er godkjent etter annet lovverk.

Vedtaket er fattet med hjemmel i forskrift om utsetting av utenlandske treslag til skogbruksformål, jf. naturmangfoldloven kap. IV. Vedtaket kan etter regler i forvaltningsloven påklages av alle som har rettslig klageinteresse i saken. Klagen skal være framsatt skriftlig innen tre uker etter at dette brevet er mottatt. Klagen skal stiles til Direktoratet for naturforvaltning, men sendes via Fylkesmannen.

Med hilsen

Vebjørn Knarrum e.f.
avdelingsdirektør

Alexandra Abrahamson
senorrådgiver

Etter våre rutiner er dette brevet godkjent og sendt uten underskrift.

Kopi:
Gran kommune (e-post)